

א) לקמן [פס. כו. ה.];
ב) לקמן [פס. כו. ה.];
ג) לקמן [פס. כו. ה.];
ד) [פס. כו. ה.];
ה) [פס. כו. ה.];
ו) [פס. כו. ה.];
ז) [פס. כו. ה.];
ח) [פס. כו. ה.];
ט) [פס. כו. ה.];
י) [פס. כו. ה.];

הגהות הב"ח

א) גמ' מוקי לה למתני'
בשטרא דלא אקנייתא:
ב) רש"י ד"ה אבי אמר
וכי אכל השתא דמנן. י"ב
וכי אכל דקס"ד השתא
וכי אכל דקס"ד השתא
ומשום הכי פריך לקמיה
אמאי לא יחזיר כ"י אכל
למאי דמסקי הוה טעמיה
דאבי משום דחיישין
לפרעון ולקטניא והוה
שטר שנתמל שטריד:
ג) ד"ה העמא וכו' הלבן
איכא לממרה. י"ב פירוש
כשאין חייב מודה:

גליון הש"ס

גמ' אבי אמר עדין
בחתומי. ע"י רשב"א
במדינתי קדושין דף כ"ז
ע"ה ד"ה ע"מ שכתבנו
לו שטר:

מוסף רש"י

דייתיקי. לוחת שכיב מרט,
דה תהא למיקס ולהיות
(ג' יטו"ו ב.ד.)

שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא

בשטרי הקנאה. שמקנה לו נכסיו מהיום זין ילוה זין לא ילוה יגבה מהן לאותו זמן מהיום: אי פני דבשטרי ללאו הקנאה לא עבידי דכתבי אלא אם כן ראו הלוואת המעות ממני דקמני כו':
כי ליכא מלוה בהדיה. ונתון מעות אמר. הא דתנן כותבין שטר ללוה זלא מלוה אפילו בשטר ללאו הקנאה נמי ואי נמי אחי למיטרף מהאידנא והוא לא ליה עד תשרי לא שלא כדון הוא עדיו בחתומיו וזין לו מיום שחתמוהו זכין לו השעבוד ואפילו לא הלוה המעות עד תשרי. ולהכי מוקי ליה אבי בהאי טעמא משום דקשיא ליה כיון דאמרת כו' (א) אכל השתא דתנן כותבין חיישין למהא דלאו ולקמיה פריך אמאי לא יחזיר הכי וכו' ליה עדיו בחתומיו ושפיר טריף: דייסיק. לוחת שכיב מרט. ולשון דייתיקי דה מיקו וזה מיקוס דדברי שכיב מרט ככותבין וכמסורין דמ"ט: מסנה. מתנת זריא: ושזבין. פרעון שטר: הני מילי היכא דמטא שטר לידיה. ואפילו לאחר זמן כו' לו חתומיו לגבות מומן הכתוב זכו. ואי קשיא הא דתנן (שביעית פ"י מ"ה) שטרי חוב המוקדמין פסולין והמאוחרין כשרין זמאי מוקי לה אבי מריך במוקדמת כתיבתן לחתימתן ולהכי פסולין שבה לנרוף משעת כתיבה א"כ שכתבו וחתמוהו בשטרי והס כתבו זכורו שזהו ראש השנה לשטרות: בשמא לרב אפי. דמוקי להווא דכותבין בשטרי אקנייתא: מוקי. מתניתין דללאו אקנייתא ולהכי לא יחזיר כדקאמר איתרע ליה וחיישי' דלמא אקרי וכמו והוה ליה מוקדס ולכן הופקר להשליכו: לפרעון ולקטניא. שמה פרעו ומן הלוה נפל והא דקא מודה של רמאות לנרוף את היא צנייהם של רמאות לנרוף את הלוקחות שלקחו ממנו קרקע של זאחריות ויחלקו צנייהם: ולשמאל דאמר. לקמן: לא חיישין לפרעון. בשטר הנמנא ואפילו אין חייב מודה דאם איכא דפרעיה מקרע הוה קרע ליה דאמר שמאל לקמן (דף טו:)

בשטרי הקנאה דהא שעביד נפשיה אי הכי מתניתין דקתני אם יש בהן אחריות נכסים לא יחזיר ואוקימנא כשחייב מודה ומשום שמה כתב ללוה בניסן ולא ליה עד תשרי ואתי למטרף לקוחות שלא כדון אמאי לא יחזיר נחזי אי בשטר הקנאה הא שעביד ליה נפשיה אי בשטר דלא הקנאה ליכא למיחש דהא אמרת כי ליכא מלוה בהדיה לא כתבין א"ל רב אפי אע"ג דשטרי דלאו הקנאה כי ליכא מלוה בהדיה לא כתבין מתניתין כיון דנפל אתרע ליה וחיישין דלמא אקרי וכתוב (א) אבי אמר עדיו בחתומיו זכין לו ואפילו שטרי דלאו הקנאה משום דקשיא ליה כיון דאמרת בשטרי דלאו הקנאה כי ליתיה למלוה בהדיה לא כתבין ליכא למיחש דאקרי וכתוב אלא הא דתנן (א) מצא גיטי נשים ושחרורי עבדים דייתיקי מתנה ושוכרים הרי זה לא יחזיר שמא כתובים היו ונמלך עליהם שלא ליתנם וכי נמלך עליהם מאי הוה והא אמרת עדיו בחתומיו זכין לו הני מילי היכא דקא מטו לידיה אבל היכא דלא מטו לידיה לא אמרין אלא מתניתין דקתני מצא שטרי חוב אם יש בהם אחריות נכסים לא יחזיר ואוקימנא כשחייב מודה ומשום שמה כתב ללוה בניסן ולא ליה עד תשרי בשלמא לרב אפי דאמר בשטרי אקנייתא מוקי לה בשטרי דלאו אקנייתא וכדאמרין אלא לאבי דאמר עדיו בחתומיו זכין לו מאי איכא למימר אמר לך אבי מתני' היינו טעמא דייחיש לפרעון ולקטניא ולשמאל דאמר (א) לא חיישין לפרעון ולקטניא מאי איכא למימר הניחא אי סבר לה כרב אפי דאמר בשטרי הקנאה מוקי (א) מתניתין בשטרי דלאו הקנאה אלא אי סבר כאבי דאמר עדיו בחתומיו זכין לו מאי איכא למימר מוקי למתניתין כשאין חייב מודה אי הכי כי אין בהן אחריות נכסים אמאי יחזיר נהי דלא גבי מן משעבדי מבני חרי מגבי גבי שמואל לטעמיה דאמר שמואל אומר היה רבי מאיר שטר חוב שאין בו אחריות נכסים אין גובה לא ממשעבדי ולא מבני חרי וכי מאחר שאינו גובה אמאי יחזיר אמר רבי נתן בר אושעיא (א) לצור על פי צלוחיתו של מלוה ונהדריה להו ללוה לצור על פי צלוחיתו של לווה לווה הוא דאמר

ולא קאי אדאמר אבי עדיו בחתומיו זכין לו: דייחישין לפרעון ולקטניא. וסברי רבנן אחריות טעות סופר הוא ולכן לא יחזיר אפילו אין בו אחריות וכן לרב אפי תימה אמאי קאמר משום דייחישין לקטניא לימא משום דייחישין שמה פרעו וכבר נמחל שעבודו ועמה רוצה לחזור וללוה בו כדי להרויח פשיטי דספרא ומלוה נמי רוצה דבצר שיטרף מומן מוקדס וי"ל משום פשיטי חייש לעת צורך עמו וללא ליה ועמה רוצה ללוה ומפסק ללקוחות משום פשיטי דספרא היינו משום שצדק נתן לסופר ואינו רוצה להפסיד ועוד שסובר המלוה שילא הקול משעת כתיבה אכל כשלוה ופרע לא הפסיד פשוט שנתן לסופר ועוד שילא המלוה ששעמו והלוואה שנית לא ככתב השטר:

בבא מציעא יג.

אבי אמר עדיו בחתומיו זכין לו. מכאן קשה לרש"י דריש מסכת ראש השנה (דף ג. וספ ד"ה לטורות) דתנן זאחד בניסן ראש השנה למלכים ומפרש בגמרא דפסקא מינה לשטרי חוב המוקדמים ופרש"י שאם לא קבעו יום לתחלת שנת המלך אלא כל מלך לפי מה שעומד פעמים שאין להצמין כגון אם כתב צו בצליו בשנת ג' למלך וצאו עדים ואמרו כשחתמנו צו לא ראינו שהלוה אלא אמר הלוה לנו חתמו כמותה שנינו כותבין שטר ללוה אע"פ שאין מלוה עמו אבל ראינו שהלוה אותה מלוה בתמו בשנת ג' למלך ואין לנו יודעים אם קודם לכן או אחרי כן שאין לנו יודעים מתי עמד המלך אם זין תמונו לבסליו של אחרינו והוה ליה כסליו תחלה א"כ מוקדס הוא ופסול או זין כסליו לתמונו של אחרינו והוה ליה מלוה וכשר והשתא שקבעו יום ראש השנה וכו' מוקדס הוא עדיו בחתומיו כה"ג לכו מוקדס הוא עדיו בחתומיו זכין לו ולרב אפי נמי דלית ליה למה הולכרו לעשות תקנה כיון דלית ליה כותבין שטר ללוה אלא בשטרי הקנאה ועוד וכי רגילות הוא שיטכחו כל העולם והסופר וצ"ד מתי עמד המלך שהולכרו לעשות תקנה בשביל כך ועוד דהוה ליה למימר דנימ טוצא בכל שטרות שלא ידעו מאימתי לגבות כיון דאין יודעים מתי מתחלת שנת המלך ופר"ק יומא לך אין מקומי הנה ונראה לפרש דנימ לשטרי חוב המוקדמים היינו כגון שאם עמד המלך כני"ט צאדר כשיגיע כ"ט צאדר בשנה של אחרינו פעמים יעשה הסופר ציוס אחד ויסבור ששעמד המלך אשתקד זאחד בניסן ויכתוב עתה צאדר כני"ט צאדר שנה ראשונה ומנא שטר זה מוקדס שנה שלמה וזה פסול לכולי עלמא שכותב עתה שנה של אשתקד אבל כשקבעו יום ראש השנה לא יעשה דמיום שני לעמידת המלך שהוא ראש חדש ניסן כתב הסופר שנה שניה ומשם ואילך עד ניסן הבא:

בשטרי הקנאה דהא שעביד נפשיה אי הכי מתניתין דקתני אם יש בהן אחריות נכסים לא יחזיר ואוקימנא כשחייב מודה ומשום שמה כתב ללוה בניסן ולא ליה עד תשרי ואתי למטרף לקוחות שלא כדון אמאי לא יחזיר נחזי אי בשטר הקנאה הא שעביד ליה נפשיה אי בשטר דלא הקנאה ליכא למיחש דהא אמרת כי ליכא מלוה בהדיה לא כתבין א"ל רב אפי אע"ג דשטרי דלאו הקנאה כי ליכא מלוה בהדיה לא כתבין מתניתין כיון דנפל אתרע ליה וחיישין דלמא אקרי וכתוב (א) אבי אמר עדיו בחתומיו זכין לו ואפילו שטרי דלאו הקנאה משום דקשיא ליה כיון דאמרת בשטרי דלאו הקנאה כי ליתיה למלוה בהדיה לא כתבין ליכא למיחש דאקרי וכתוב אלא הא דתנן (א) מצא גיטי נשים ושחרורי עבדים דייתיקי מתנה ושוכרים הרי זה לא יחזיר שמא כתובים היו ונמלך עליהם שלא ליתנם וכי נמלך עליהם מאי הוה והא אמרת עדיו בחתומיו זכין לו הני מילי היכא דקא מטו לידיה אבל היכא דלא מטו לידיה לא אמרין אלא מתניתין דקתני מצא שטרי חוב אם יש בהם אחריות נכסים לא יחזיר ואוקימנא כשחייב מודה ומשום שמה כתב ללוה בניסן ולא ליה עד תשרי בשלמא לרב אפי דאמר בשטרי אקנייתא מוקי לה בשטרי דלאו אקנייתא וכדאמרין אלא לאבי דאמר עדיו בחתומיו זכין לו מאי איכא למימר אמר לך אבי מתני' היינו טעמא דייחיש לפרעון ולקטניא ולשמאל דאמר (א) לא חיישין לפרעון ולקטניא מאי איכא למימר הניחא אי סבר לה כרב אפי דאמר בשטרי הקנאה מוקי (א) מתניתין בשטרי דלאו הקנאה אלא אי סבר כאבי דאמר עדיו בחתומיו זכין לו מאי איכא למימר מוקי למתניתין כשאין חייב מודה אי הכי כי אין בהן אחריות נכסים אמאי יחזיר נהי דלא גבי מן משעבדי מבני חרי מגבי גבי שמואל לטעמיה דאמר שמואל אומר היה רבי מאיר שטר חוב שאין בו אחריות נכסים אין גובה לא ממשעבדי ולא מבני חרי וכי מאחר שאינו גובה אמאי יחזיר אמר רבי נתן בר אושעיא (א) לצור על פי צלוחיתו של מלוה ונהדריה להו ללוה לצור על פי צלוחיתו של לווה לווה הוא דאמר

ולא קאי אדאמר אבי עדיו בחתומיו זכין לו: דייחישין לפרעון ולקטניא. וסברי רבנן אחריות טעות סופר הוא ולכן לא יחזיר אפילו אין בו אחריות וכן לרב אפי תימה אמאי קאמר משום דייחישין לקטניא לימא משום דייחישין שמה פרעו וכבר נמחל שעבודו ועמה רוצה לחזור וללוה בו כדי להרויח פשיטי דספרא ומלוה נמי רוצה דבצר שיטרף מומן מוקדס וי"ל משום פשיטי חייש לעת צורך עמו וללא ליה ועמה רוצה ללוה ומפסק ללקוחות משום פשיטי דספרא היינו משום שצדק נתן לסופר ואינו רוצה להפסיד ועוד שסובר המלוה שילא הקול משעת כתיבה אכל כשלוה ופרע לא הפסיד פשוט שנתן לסופר ועוד שילא המלוה ששעמו והלוואה שנית לא ככתב השטר:

עין משפט גר מצוה

קאי א מיי פ"ד מהל' מלוה וזה ה"ל א ועין מ"מ שהיה צ"ע סגן עשין עד טו"ע ח"מ כי לנו ספק י"ג: ב (טו"ע) ח"מ ס"י מג ספק טו"ן: ג (טו"ע) ח"מ ס"י סה סעי' י"ז: ק"ב ד מיי פ"ח מהל' אבידה ה"ל א סגן עשין עד טו"ע ח"מ ס"י סה ספק י"ו:

רבינו הגנאל

מלוה כמו ירוש שמה כתב ללוה ולא ליה. ופריך רב אפי בשטרי הקנאה דהא שעביד נפשיה בחליפין ולא חיישי' לתחלת המעות אלא נשתעבר מעידנא הריא דקני מיניה בחליפין. אבי אמר עדיו בחתומיו זכין לו פ"י כיון שאמר ליה ליעדים העידו עלי שיה לפלוני עלי כך וכך וככתבו שטר בזה וחתמו קנו וכו' הלוח והוא נפיק שטרא מירא דמלוה אבל אי לא נפיק שטרא מתותי ידיה דמלוה חיישין דלמא אכתי לא מטא לידיה דמלוה ומתני' דאוקימנא בהדיא שטרא מטא לידיה דמלוה מהדיא שעתא דנכתב ומיניה נפל. אמר לך אבי כי יא גונא ברלא נקיס שטרא מתותי ידיה דמלוה חיישין לקטניא ומשום הכי לא היינו צנייהם בהודאתו דלוה. ולא אשכחן פירכא לא להא דאבי ולא להא דרב אפי ותירווייהו בעינן דמטא שטרא בידא דמלוה. והא דרי' יוחנן לא הוי להו חיובתא דיכול רב אקנייתא ולאבי נמי לא הויא חיובתא דהא לדבריו דרי' יוחנן שייכי. מיהו סגיא דשמעתין כ"י יוחנן סלקא דאמר מחלוקת בשחייב מודה ר"מ דאמר יחזיר סבר שטר שאין בו אחריות נכסין לא גבי ממשעבדי מבני חרי הוא דגבי וזכין דמורה ליה ליכא למיחש הלכך יחזיר. ורבנן סברי גבי אפי ממשעבדי הלכך לא יחזיר דייחישין לקטניא אבל בשאין חייב מודה דברי הכל לא יחזיר דייחישין לפרעון ותניא בהדיא כוותיה. שמואל מוקי לה לכולה מתני' בשאין חייב מודה אבל בשחייב מודה דברי הכל יחזיר כי עדיו בחתומיו זכין לו (א) (ובל) בשטרי הקנאה דהא שעביד נפשיה. ובשטר שאין בו אחריות אע"פ שאין חייב מודה (ב) ר"מ דאמר יחזיר למלוה לצור על פי צלוחיתו זכין בו אחריות נכסין אינו גובה לא ממשעבדי ולא מבני חרי.

א) אלו צ"ל וי"ש בשטרי הקנאה.
ב) אלו אמר ר"מ דמיוז למלוה וכו'.